

УДК 343.131

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.02.61>

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ФОРМИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Циганюк Ю.В.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права та процесу,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
<https://orcid.org/0000-0002-8495-3583>

Кулебякін В.О.,

суддя,
Чемеровецький районний суд Хмельницької області
<https://orcid.org/0009-0003-7671-3269>

Циганюк Ю.В., Кулебякін В.О. Диференціація кримінальної процесуальної форми та її значення для кримінального судочинства.

У статті автори досліджуючи сучасне процесуальне законодавство приділяють особливу увагу диференціації процесуальної форми та встановлення її значення для кримінального судочинства в цілому.

Автори аналізують теоретичні та практичні проблеми окремих диференційованих форм кримінального провадження. Так, авторами у статті досліджено провадження у справах щодо неповнолітніх; особливості провадження щодо осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності у віковому проміжку від одинадцяти років та до віку настання кримінальної відповідальності; специфіку диференціації досудового розслідування та судового провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру; спрощене провадження щодо кримінальних проступків; провадження на підставі угод; окремі процесуальні форми, які спрощують судовий розгляд; провадження в суді присяжних; провадження у формі приватного обвинувачення; особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану.

Указані вище дослідження автори проводять із використанням як теоретичного осмислення вище визначених диференційованих форм кримінального провадження, так і з прикладною складовою аналізу проблем, які виникають у практиці застосування норм Кримінального процесуального кодексу України.

У результаті дослідження сформульовано висновки про те, що в умовах сучасної системи кримінального процесу України диференціація форм кримінального провадження є необхідним елементом його ефективності. Побудова різних моделей і способів урегулювання кримінальних процесуальних правовідносин створює необхідні процесуальні механізми досягнення завдань кримінального провадження.

Практичний рівень диференціації кримінального провадження, що здійснений авторами, включає в себе питання оцінки чинного кримінального процесуального законодавства щодо змісту підстав для диференціації та практики застосування окремих диференційованих форм кримінального провадження в контексті досягнення ефективності кримінального провадження, виявлення проблем та вироблення пропозицій щодо їх усунення.

Ключові слова: кримінальний процес, форма кримінального процесу, диференціація, структура кримінального процесу, колізії та прогалини кримінального процесуального законодавства.

Tsyganyuk Yu.V., Kulebyakin V.O. Differentiation of the criminal procedural form and its significance for criminal justice.

In the article, the authors researching modern procedural legislation pay special attention to the differentiation of the procedural form and establishing its significance for criminal justice as a whole.

The authors analyze the theoretical and practical problems of certain differentiated forms of criminal proceedings. Thus, in the article, the authors investigated proceedings in cases involving minors; peculiarities of proceedings regarding persons who have not reached the age of criminal responsibility in the age range from eleven years and up to the age of criminal responsibility; the specifics of the differentiation of pre-trial investigation and court proceedings regarding the application of coercive measures of a medical nature; simplified proceedings regarding criminal misdemeanors; proceedings based on agreements; separate procedural forms that simplify court proceedings; proceedings in a jury trial; proceedings in the form of private accusation; special regime of pre-trial investigation, court proceedings under martial law.

The above-mentioned studies are conducted by the authors using both a theoretical understanding of the

differentiated forms of criminal proceedings defined above, and an applied component of the analysis of problems that arise in the practice of applying the norms of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

As a result of the research, the conclusion was formulated that in the conditions of the modern criminal process system of Ukraine, differentiation of forms of criminal proceedings is a necessary element of its effectiveness. The construction of various models and ways of regulating criminal procedural legal relations creates the necessary procedural mechanisms for achieving the objectives of criminal proceedings.

The practical level of differentiation of criminal proceedings carried out by the authors includes the assessment of the current criminal procedural legislation regarding the content of the grounds for differentiation and the practice of applying individual differentiated forms of criminal proceedings in the context of achieving the effectiveness of criminal proceedings, identifying problems and developing proposals for their elimination.

Keywords: criminal process, form of criminal process, differentiation, structure of criminal process, collisions and gaps in criminal procedural legislation.

Постановка проблеми. Прийнятий в 2012 році Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) перегорнув нову сторінку у регулюванні кримінального процесу. Він замінив собою кодекс, який із змінами та доповненнями існував з 1960 року, кардинально переорієнтував відносини від радянського карального процесу на нові стандарти європейської спільноти в основі яких є людина її права та свободи, що є найвищою цінністю.

Але навіть за таких обставин залишається чимало прогалин та колізій у кримінальному процесуальному законодавстві, проблем його тлумачення тощо, а одним із способів вирішення таких проблем є теоретичний аналіз окремих аспектів кримінального процесу. Досліджуючи сучасне процесуальне законодавство приділимо особливу увагу диференціації процесуальної форми та її значенню для кримінального судочинства.

Стан опрацювання цієї проблематики є достатнім. Так, питанням диференціації кримінального провадження приділено увагу у наукових працях Аленіна Ю.П., Гловюк І.В., Грошевого Ю.М., Капліної О.В., Крушинського С.А., Кучинської О.П., Мокрицької І.Я., Нора В.Т., Погорецького М.А., Трофименка В.М., Шумила М.Є. та багатьох інших науковців. Кожен із науковців досліджував як окремі форми диференціації кримінального процесу, так і в цілому (наприклад, монографія Трофименка В.М. «Теоретичні та правові основи диференціації процесуальної форми у кримінальному судочинстві»).

Метою статті є теоретико-прикладний аналіз диференціації кримінальної процесуальної форми та її значення для кримінального судочинства.

Виклад основного матеріалу. Загальний порядок кримінального провадження врегульований у главах 19-22 розділу III (досудове розслідування) та главах 27-29 розділу IV (Судове провадження у першій інстанції) КПК України. За своєю суттю та змістом це публічний порядок, який складається з досудового розслідування та судового провадження по кримінальному провадженню, який застосовується в усіх випадках виявлення підстав для внесення відомостей до ЄРДР та початку кримінального провадження за виключенням обставин, які передбачають застосування іншого порядку діяльності суб'єктів кримінального процесу (стосовно справ приватного обвинувачення).

Існування спеціальних диференційованих кримінально-процесуальних форм зумовлено необхідністю вирішення кримінально процесуальних задач з охорони прав та законних інтересів учасників кримінально процесуальної діяльності, а також з реалізації відповідних повноважень наданих процесуальним органам. Акцентуємо увагу на деяких з них більш детально.

Так одним з видів диференційованої кримінально процесуальної форми є провадження у справах щодо неповнолітніх. Цей порядок урегульовано нормами глави 38 КПК України. Це диференційована за ознакою неповнолітнього суб'єкта кримінальної відповідальності процесуальна форма, в якій загальні правила досудового розслідування та судового провадження поєднанні з спеціальними нормами, які гарантують захист неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого від необґрунтованого кримінального переслідування та засудження, а також мають профілактичний та соціально-відновлювальний характер. Указаною главою процесуального закону визначено додаткові гарантії захисту прав неповнолітньої особи існування яких зумовлено особливостями віку такої особи. Так до предмету доказування у цій категорії справ належить не тільки обставини визначені загальним порядком кримінального провадження, як то подія злочину, доведеність вини тощо, поруч з тим ст. 485 КПК України визначено ряд додаткових обставин, які підлягають встановленню – повні відомості про особу неповнолітнього, його стан здоров'я, рівень розвитку, інші соціально-психологічні риси. За наявності підстав повинно бути також з'ясовано, чи міг він повністю усвідомлювати значення своїх дій і в якій мірі міг керувати ними; його ставлення до вчиненого; умови життя та виховання; наявність дорослих підбурювачів, інших співучасників кримінального правопорушення [1]. Всі вказані обставини необхідні для врахування при індивідуалізації відповідальності чи обранні заходу виховного ха-

рактеру. Окремою гарантією, щодо неповнолітніх необхідно виділити запобіжні заходи, зокрема у ч. 2 ст. 492 КПК України визначено, що затримання та тримання під вартою можуть застосовуватися до неповнолітнього лише у виключних випадках, якщо він підозрюється або обвинувачується у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, за умови, що застосування іншого запобіжного заходу не забезпечить запобігання ризикам, зазначеним у статті 177 КПК України.

Необхідно звернути увагу, що ця глава процесуального кодексу має глибшу диференційовану структуру виділяючи у § 2 особливості провадження щодо осіб, які не досягли віку кримінальної відповідальності у віковому проміжку від одинадцяти років та до віку настання кримінальної відповідальності (чотирнадцять або шістнадцять років в залежності від норми матеріального кримінального права). І якщо перший порядок визначений § 1 глави 38 КПК України передбачає для неповнолітнього альтернативні наслідки за вчинення діяння в разі доведення вини або постановлення вироку та призначення покарання, або можливість застосування примусових заходів виховного характеру, § 2 визначає, що після встановлення всіх обставин, про які йшла мова вище, та наявності достатніх доказів які вказують на винуватість особи суд постановляє ухвалу та застосовує до такої особи заходи виховного характеру. Єдиним запобіжним заходом який може бути застосований до такої особи у виключних випадках, визначених ст. 499 КПК України, може бути поміщення до приймального-розподільника для неповнолітніх.

Додатково необхідно приділити увагу специфіці диференціації досудового розслідування та судового провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру (Глава 39 КПК України), щодо осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння у стані неосудності, обмеженої осудності або захворіли на психічну хворобу після вчинення такого діяння. Специфіка розслідування та судового розгляду такої категорії справ полягає в тому, що на відміну від неповнолітньої особи, яка за дотриманням визначених правил може приймати участь у слідчих діях, надавати показання тощо. Адже проводити процесуальні дії з особою хворою на тяжку психічну хворобу є неможливим в силу об'єктивних обставин, при тому що ст. 512 КПК України визначає обов'язкову участь такої особи в судовому засіданні. Окремим проблемним моментом провадження, який виникає на практиці у цій категорії справ, необхідно виділити застосування запобіжного заходу, щодо особи, яка підозрюється обвинувачується у вчиненні діяння, яке підпадає під ознаки кримінально караного. Зокрема, відповідно до ч. 2 ст. 508 КПК України визначено, що спеціальні запобіжні заходи застосовуються з моменту встанов-

лення факту розладу психічної діяльності чи психічної хвороби, доказом існування таких обставин є висновок медичного закладу уповноваженого для проведення судово-психіатричних експертиз [1]. Враховуючи, що отримання такого висновку потребує певного часу, за наявності підстав та існування ризиків визначених статтею 177 КПК України для тримання під вартою, така особа буде утримуватись в місцях несвободи за загальними правилами не пристосованими для тримання психічно хворих, зокрема у спільних камерах, без належного медичного супроводу. Необхідно наголосити, що однією підстав призначення органом досудового розслідування психіатричної експертизи є встановлення неадекватності поведінки особи під час вчинення нею суспільно небезпечного діяння, або після нього. Само по собі визначення адекватності/неадекватності є оціночною категорією і в цьому випадку процесуальна форма здійснення досудового розслідування (судового провадження) залежить від суб'єктивного сприйняття дізнавачем, слідчим, прокурором, адекватності поведінки особи, що є підґрунтям існування ризику правильності обрання процесуальної форми адже не завжди неадекватність поведінки є очевидною.

Відносно молоді формою кримінального провадження є спрощене провадження щодо кримінальних проступків порядок досудового розслідування яких регламентований главою 25 КПК України, а судовий розгляд §1 глави 30 КПК України. Це особливий вид кримінального провадження специфікою, якого є змінена структура етапів кримінального провадження, його швидкість та використання меншого обсягу процесуальних дій, який застосовується щодо кримінально каранних діянь, які не становлять значної суспільної небезпеки. Така процесуальна форма є найбільш специфічною щодо процесу доказування оскільки на відміну від інших форм провадження, про які вказано вище та буде йти мова далі, згідно ст. 298 КПК України процесуальними джерелами доказів, крім визначених статтею 84 КПК України, також є пояснення осіб, результати медичного освідчення, висновок спеціаліста, показання технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису. Також особливістю є найбільш стислі процесуальні строки для проведення дізнання до 72 годин (в разі затримання особи) і до 20 діб (в разі якщо особі повідомлено про підозру, але вона не визнає своєї вини). Для цієї форми провадження законодавець максимально орієнтувався на досягнення процесуальної економії, спрощення та швидкого розгляду обвинувального акту. З цією метою застосовано можливість направлення до суду обвинувального акту разом з заявою про визнання вини, а суд, в свою чергу, розглядає такий акт без проведення

судового розгляду в судовому засіданні. За таких умов залишається відкритим питання щодо дотримання судом визначеної п. 16 ч. 1 ст. 7 КПК України засади безпосередності дослідження показань, речей та документів, адже у такому випадку суд, якому надається обмежений обсяг інформації, покладаючись на належність виконання обов'язків особою, яка проводила дізнання, та добросовісність захисника обвинуваченого приймає остаточне рішення у справі та бере на себе весь тягар відповідальності ухвалюючи обвинувальний вирок. Обов'язковою умовою розгляду судом обвинувального акту у спрощеному провадженні є беззаперечне визнання вини та не оспорювання стороною захисту встановлених дізнанням обставин. Дискусійним є те, наскільки категоричним є твердження про не оспорювання фактичних обставин, а також чи є допустимими певні неточності які не впливають на кваліфікацію інкримінованого діяння. Наприклад, підозрюваний в показаннях зазначає, що правопорушення вчинив біля будинку № 3, що не узгоджується з показаннями потерпілого, який вказує, що злочин вчинено біля будинку № 5 по тій самій вулиці. Чи буде така обставина достатньою для незастосування спрощеної процесуальної форми судового провадження та проведення судового розгляду в загальному порядку починаючи з підготовчого судового засідання? Звичайно, це умовний приклад, однак у разі направлення до суду обвинувального акту з заявою про розгляд у спрощеному провадженні, то такі обставини будуть знаходитись за межами судового контролю.

Звертаючись до ст. 2 КПК України, у останній задекларовано завдання кримінального провадження, зокрема визначено що кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура та з огляду на викладене в попередньому абзаці, навіть із врахуванням примітивного прикладу та поверхневого розкриття проблеми, існують обґрунтовані підстави, що завдання кримінального провадження буде досягнуто.

Схожа проблематика існування визначених вище ризиків існує й у такій формі кримінального провадження як провадження на підставі угод. Така процесуальна форма також є новелою процесуального закону, процедуру застосування якої врегульовано главою 35 КПК України. Вказана форма за своєю суттю є своєрідною домовленістю між потерпілим, обвинувачем та підозрюваним/обвинуваченим (залежно від виду угоди). За умовами такої угоди в першому випадку підозрюваний/обвинувачений зобов'язу-

ний примиритися з потерпілим. Роль суду у такій формі провадження полягає у з'ясуванні добровільності таких намірів сторін угоди, наданні відповідних роз'яснень та прийнятті рішення щодо можливості її затвердження. За таких умов суд, хоч і невеликою мірою, але має можливість пересвідчитись, що викладені в обвинувачені обставини в дійсності мали місце і учасники розуміють суть й значення цих обставин. Більшу увагу варто приділити угоді про визнання вини, яка укладається між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим. Застосування такого роду угод часто зумовлено розумінням стороною обвинувачення, що зібрані у справі докази викликають сумнів у своїй допустимості та/або можуть бути недостатніми для постановлення обвинувального вироку, а зі свого боку обвинувачений, розуміючи ризик бути засудженим із застосуванням більш суворої міри покарання, погоджується на запропоновані обвинувачем умови або диктує свої. За таких обставин викладені в обвинувальному акті та умовах угоди фактичні обставини, правова кваліфікація можуть не відповідати обставинам, які в дійсності мали місце, а суд обмежений у можливості перевірити такі обставини доказами ухвалюючи вирок і бере до уваги мінімальний обсяг здобутої інформації, що не дозволяє перевірити те чи не суперечать умови угоди вимогам КПК України та/або закону (зокрема, чи не допущена неправильна правова кваліфікація кримінального правопорушення, яке є більш тяжким ніж те, щодо якого передбачена можливість укладення угоди). Вище наведена як приклад обставина є підставою для відмови в затвердженні угоди в силу п. 1 ч. 7 ст. 474 КПК України. Пункт 2 частини 7 ст. 474 КПК України містить ще одну з підставу для відмови в затвердженні угоди: «умови угоди не відповідають інтересам суспільства» [1]. Визначення поняття «інтерес суспільства» у КПК України ми не знайдемо, а такий критерій необхідно віднести до категорії оціночних. Пояснимо це так: вирішення питання чи узгоджуються умови угоди вимогам вказаного пункту статті покладається на розсуд суду. А у тлумаченні, то значення «інтерес суспільства» або «суспільний інтерес» визначаються як інтерес усього або усередненого («репрезентативного») представника цієї спільноти, пов'язаного із забезпеченням його благополуччя, стабільності, безпеки та сталого розвитку. Термін має широке поширення в контексті протиставлення громадських і особистих інтересів. При цьому передбачається, що громадські інтереси не можуть бути зведені до інтересів окремих індивідів. Держава є тим органом, який функціонує в суспільстві для формулювання і захисту громадських інтересів [2, с. 246-247]. В судовій практиці дороговказом застосування такого терміну є позиції вищих судів, відповідні листи та роз'яснення, однак

основну та вирішальну роль у його застосуванні відграє суб'єктивне сприйняття його особою яка його застосовує.

Підсумовуючи розглянуті процесуальні форми судового провадження, а саме спрощене та на підставі угоди, необхідно звернути увагу на те, що останні беззаперечно наділені позитивними рисами, які сприяють досягненню процесуальної економії забезпечуючи швидкий розгляд справ у категоріях злочинів, які не становлять значної суспільної небезпеки або допомагають утриматись від процесуальної тяганини у справах де обвинувачений визнає вину та не заперечує фактичні обставини, однак поряд із цим існують певні ризики того чи існує у суду можливість контролю за досягненням завдань та дотриманням загальних засад кримінального провадження.

У межах нашого дослідження також зупинимось на процесуальних формах, які спрощують судовий розгляд, а саме про те, що у структурі КПК України, а саме у главі якою врегульовано загальний порядок судового провадження, наявні норми закону, які дозволяють вести мову про більш глибоку (багаторівневу) диференціацію процесуальних форм під час судового розгляду кримінального провадження. Так частина 3 ст. 349 КПК України, дозволяє суду спростити процедуру судового розгляду та не досліджувати докази щодо тих обставин, які ніким не оспорується. Фактично суд може обмежитись допитом обвинуваченого, спростивши процедуру судового розгляду, а це наближено до провадження на підставі угод.

Важливістю розвитку процесуальних форм та застосування диференціації, як зазначали на початку нашої статті, є перехід від репресивного карального процесу, який існував до прийняття КПК України у 2012 році і до нового спрямованого на охорону прав та свобод людини. Такі форми провадження забезпечують захист прав та свобод особи від необґрунтованого їх порушення з боку органів держави які здійснюють кримінальне переслідування. Порядок здійснення процесуальної діяльності може видозмінюватися у бік спрощення або ускладнення в залежності від тяжкості кримінального правопорушення, суб'єкта його вчинення, однак застосування покарання є можливим виключно в випадку встановлення його беззаперечної вини за умови суворого дотримання процесуального порядку притягнення до кримінальної відповідальності та надання реальної можливості в повному обсязі захищатися від пред'явленого обвинувачення. Відповідно чим тяжчим є злочин та суворішим можливе покарання тим більш складною та розвиненою повинна бути процесуальна форма, яка підлягає застосуванню.

Для підтвердження викладеної вище думки, проаналізуємо наступну процесуальну форму провадження, яка регламентована § 2 глави 30

КПК України: провадження в суді присяжних. Частиною 3 ст. 31 КПК України передбачено право обвинуваченого подати клопотання про розгляд кримінального провадження судом присяжних у складі двох суддів та трьох присяжних. Таким правом наділено обвинуваченого, якому інкриміновано вчинення діяння за яке передбачено довічне позбавлення волі, яке є найтяжчою мірою покарання визначеного Кримінальним кодексом України та яке може бути застосовано за вчинення найбільш суспільно небезпечних діянь. При цьому, такий розгляд провадження судом присяжних гарантовано, якщо з кількох обвинувачених хоча б один з них заявив клопотання про такий розгляд.

Особливим порядком провадження КПК України визначає провадження у формі приватного обвинувачення, змістом якого, відповідно до ст. 477 КПК України є те, що такий вид провадження може бути розпочатий слідчим, дізнавачем, прокурором лише на підставі заяви потерпілого у конкретно визначених цієї ж статтею кримінальних правопорушеннях. Така форма провадження була імплементована із введенням в дію чинного КПК України. Процесуальний кодекс 1960 року також виокремлював в собі таку форму провадження, однак її процесуальний порядок суттєво відрізнявся: заяву потерпіла особа, у визначених законом випадках, подавала безпосередньо до суду і весь тягар доказування покладался на потерпілого. Нерідко потерпілий подавав заяву до правоохоронного органу, які в свою чергу, не вбачаючи підстав відмовлялися в порушенні кримінальної справи, що ускладнювало подальший процес доказування в суді.

Прийняття чинного процесуального кодексу значно зміцнило гарантії захисту прав потерпілого, оскільки тепер процес доказування покладено на слідчого, дізнавача, прокурора, які є професійними учасниками кримінального процесу. Разом з тим за потерпілим залишено право відмовитись від підтримання такого обвинувачення, що є беззаперечною підставою для закриття кримінального провадження.

Крім наведеного вище КПК України передбачено можливість змінення форми провадження з загального порядку провадження у формі приватного обвинувачення і в інших категоріях злочинів. Це пов'язано з наданим прокурору правом відмовитись від підтримання державного обвинувачення в суді. В такому випадку потерпілий, може перейняти на себе функції прокурора, користуючись всіма правами сторони обвинувачення та продовжити підтримувати обвинувачення в суді. Таке кримінальне провадження набуває статусу приватного і здійснюється за процедурою приватного обвинувачення. Існування інституту приватного обвинувачення має беззаперечні позитивні сторони пов'язані як з процесуальною економією

так і з більшою захищеністю прав потерпілого. Так, Яновська О. Г. зазначала, що юридична сутність кримінального провадження у формі приватного обвинувачення полягає в тому, що воно ініціюється лише потерпілим від цього злочину, його законним представником чи представником. Роль держави полягає в тому, щоб провести досудове розслідування та здійснити правосуддя [3, с. 243].

Звісно, що диференціація форм кримінального провадження не закінчується на окреслених вище, адже їх перелік є значно ширшим, однак автори хотіли би звернути окрему увагу на таку, що виникла нещодавно: особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану. Цій формі кримінального провадження притаманні усі особливості диференціації форм у кримінальному процесі, а саме вона є похідною від уніфікованої форми та визначає відхилення від неї, спрямована на спрощення досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану. Зрозуміло, що така форма кримінального провадження є закономірним процесом розвитку кримінального процесуального законодавства в умовах сучасної реальності та заснована на доцільності (необхідності) створення такої форми і раціональності у викладенні її змісту.

На спрощення досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану вказують ознаки юридичної техніки створення процесуальних норм ст. ст. 615-616 КПК України. Так у їх змісті присутні такі звороти як: «якщо відсутня технічна можливість», «за першої можливості», «фіксація здійснюється доступними технічними засобами з подальшим складенням відповідного протоколу», «якщо залучення понять є об'єктивно неможливим», «якщо відсутня об'єктивна

можливість подальшого проведення», «у разі неможливості проведення підготовчого судового засідання» тощо.

Висновки. В умовах сучасної системи кримінального процесу України диференціація форм кримінального провадження є необхідним елементом його ефективності. Побудова різних моделей і способів урегулювання кримінальних процесуальних правовідносин створює необхідні процесуальні механізми досягнення завдань кримінального провадження.

Практичний рівень диференціації кримінального провадження, що здійснений авторами, включає в себе питання оцінки чинного кримінального процесуального законодавства щодо змісту підстав для диференціації та практики застосування окремих диференційованих форм кримінального провадження в контексті досягнення ефективності кримінального провадження, виявлення проблем та вироблення пропозицій щодо їх усунення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n5091>.
2. Надольний Н. Інтереси людські. Філософський енциклопедичний словник. Гол. редкол. Шинкарук В.І. та ін. Київ: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. 742 с.
3. Яновська О.Г. Особливості кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення за новим кримінально процесуальним кодексом України. *Часопис Київського університету права*. 2013 р. № 1. С. 242–245.